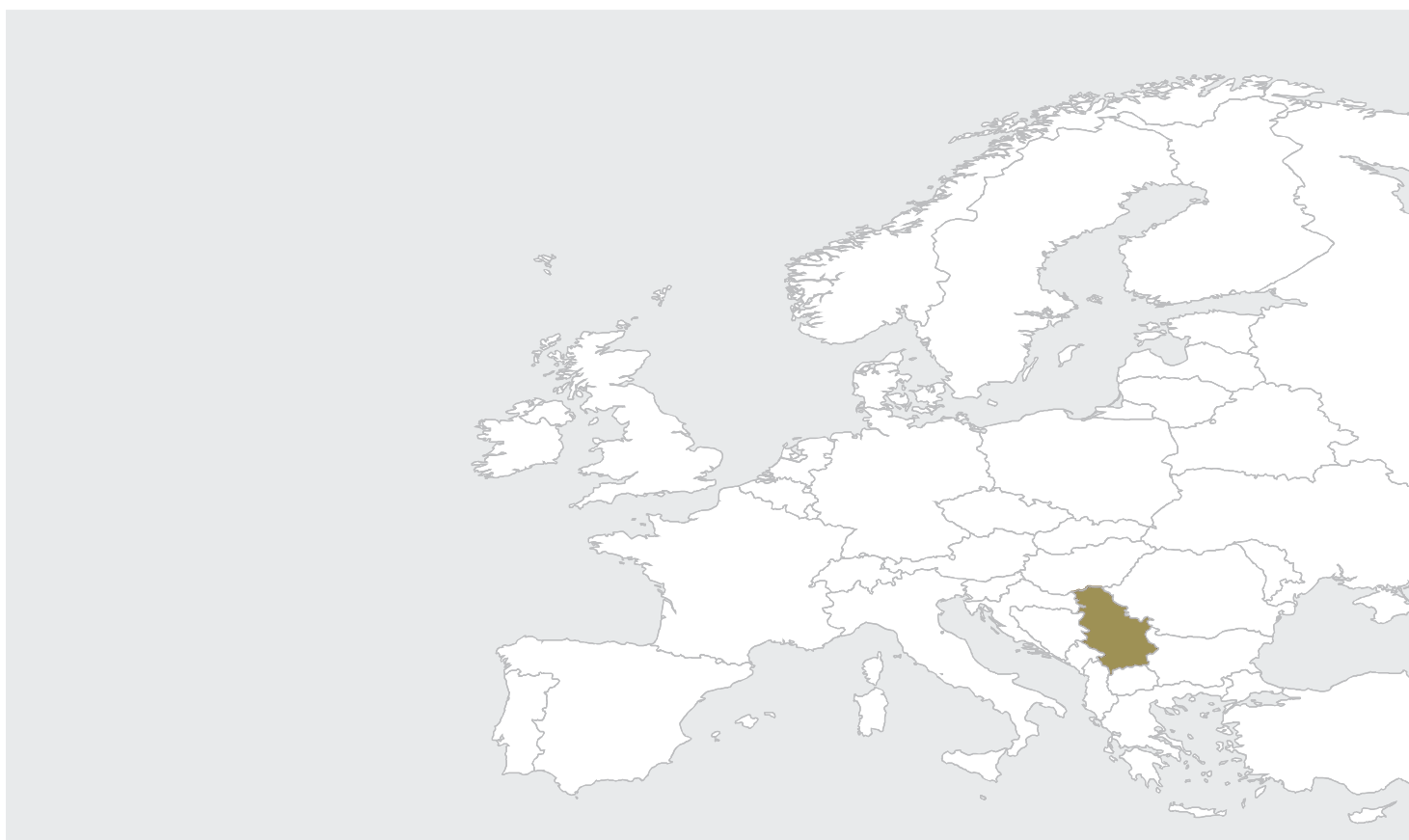

**ИЗВЕШТАЈ О УПРАВЉАЊУ АМБАЛАЖОМ
И АМБАЛАЖНИМ ОТПАДОМ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ
У 2010. ГОДИНИ**

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

Министарство животне средине, рударства
и просторног планирања
Агенција за заштиту животне средине

ИЗВЕШТАЈ О УПРАВЉАЊУ АМБАЛАЖОМ И АМБАЛАЖНИМ ОТПАДОМ У 2010. ГОДИНИ

Београд, мај 2010. године

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Министарство животне средине,
рударства и просторног планирања
АГЕНЦИЈА ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

**ИЗВЕШТАЈ О УПРАВЉАЊУ АМБАЛАЖОМ И АМБАЛАЖНИМ ОТПАДОМ
У 2010. ГОДИНИ**

Извештај припремили

Мр Љиља Ђорђевић
Нада Мисајловски
Мр Небојша Реџић
Лука Старчевић

Директор Агенције

Момчило Живковић

САДРЖАЈ

1.	УВОД.....	3
2.	ЗАКОНСКИ ОСНОВ.....	4
3.	НАЦИОНАЛНИ ЦИЉЕВИ.....	6
4.	ОПЕРАТЕРИ СИСТЕМА УПРАВЉАЊА АМБАЛАЖНИМ ОТПАДОМ.....	7
5.	КОЛИЧИНЕ АМБАЛАЖЕ ПУШТЕНЕ НА ТРЖИШТЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ.....	8
6.	ПРЕУЗЕТЕ КОЛИЧИНЕ АМБАЛАЖНОГ ОТПАДА.....	9
7.	ПОНОВНО ИСКОРИШЋЕНЕ И ДЕПОНОВАНЕ КОЛИЧИНЕ АМБАЛАЖНОГ ОТПАДА.....	11
8.	ОСТВАРЕЊЕ НАЦИОНАЛНИХ ЦИЉЕВА.....	12
9.	БУДУЋЕ АКТИВНОСТИ.....	13
10.	ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА.....	14
11.	ПРИЛОЗИ	

ПРИЛОГ 1. Количине преузетог амбалажног отпада од стране оператера

ПРИЛОГ 2. Количине поновно искоришћеног амбалажног отпада од
оператера по врстама

1. УВОД

Управљање амбалажом и амбалажним отпадом има врло изражен еколошки, друштвени, социјални и економски значај.

Аспект заштите животне средине је уграђен у Закон о амбалажи и амбалажном отпаду (Сл. гласник РС, бр. 36/09), (у даљем тексту Закон). и испољава се првенствено кроз:

1. Заштиту земљишта од загађивања процуривањем,
2. Смањење заузимања земљишта,
3. Смањење емисија загађујућих материја у ваздух,
4. Смањење емисија загађујућих материја у подземне и површинске воде.

За разградњу једне конзерве од алуминијума потребно је 500 година. Прерадом једне тоне алуминијумских лименки уштеда енергије се креће од 90 до 95 % у односу да добијање из природних сировина, а број циклуса рециклаже је неограничен.

Рециклажом једне тоне гвожђа уштеди се око 1.2 тоне руде, 0.7 тона угља и око 60 kg креча. За прераду је потребно 60% мање енергије.

Период распада ПЕТ амбалаже је 100 година. Пластичне флаше на депонији представљају 9% од укупне тежине отпада, али запремински заузимају 32% простора.

Рециклажом 1 тоне старог папира се сачува 17 стабала у природи. Рециклажом исте количине канцеларијског папира се сачува 24 стабла. Штеди се и 4.200 kW електричне енергије и 32.000 l воде. За процес рециклаже потребно је 40% мање енергије. Количина загађујућих материја ваздуха је за око 75% мања у односу на производњу хартије од сировог материјала.

Стакло бачено на депоније никада се неће разградити, а може да се рециклира небројено пута у уделу од 100%. Технолошки процес рециклаже стакла захтева 40% мање енергије него његово добијање из природних сировина.

Друштвени аспект се односи пре свега на очување природних ресурса државе. Амбалажни отпад у суштини, није отпад већ група нових ресурса, односно, секундарних сировина. У земљама Европске уније се кроз различите подстицајне мере и накнаде субвенционира прерада амбалажног отпада, али и његова примена у производњи нових производа. Ове субвенције, као и сама примена рециклабилних материјала, доводе до снижења цена новодобијених производа и повећања конкурентности произвођача на тржишту. У исто време су додатно опорезована предузећа која могу, а не користе рециклабилне амбалажне материјале у производњи.

Социјални аспект се испољава кроз формирање званичне мреже сакупљача и прерађивача амбалажног отпада. Перспектива је и за отварање предузећа, првенствено малих и средњих, која ће се бавити прикупљањем, припремом и прерадом (рециклажом) ових врста отпада.

Економски аспект који произилази из еколошког, социјалног и друштвеног аспекта примене овог закона је евидентан, али тешко мерљив. Наравно, додатно се потенцира и кроз директно мерљиве економске ефекте рециклаже амбалажног отпада у односу на прераду природних сировина и руда.

Примери удела појединих рециклираних врста амбалажног отпада у земљама ЕУ је дат у табели 1.

Табела 1. Удели појединих рециклираних врста амбалажног отпада у земљама ЕУ

	ЕУ	Велика Британија	Шведска	Словенија	Румунија	Пољска	Холандија	Немачка	Чешка	Бугарска	Белгија
Стакло	58.9	52.5	95.3	40.6	10.2	27.4	77.6	82.6	75.1	18.4	99.9
Пластика	50.9	35.3	74.1	33.9	13.3	22.7	93.4	74.5	48	8.5	84.5
Папир и картон	84.1	84.5	72.3	77.3	51.5	42.9	97.2	95.2	90.8	81.6	91.8
Метал	61.6	47.4	64.1	35.3	53.7	31.2	83.9	85.5	33.9	0.1	88.5
Дрво	56.6	54.6	11.4	30.8	16	90.8	93.9	81.9	22.8	0.8	100
Друго	22.2	0	0	0.8	0	0	0	40.4	30.4	0	57.4
Укупно	66.8	60.7	56.1	47.2	25.1	41.0	91.9	87.0	65.8	30.9	92.8

2. ЗАКОНСКИ ОСНОВ

Управљање амбалажом и амбалажним отпадом је дефинисано Законом.

Под амбалажом се подразумева производ направљен од материјала различитих својстава, који служи за смештај, чување, руковање, испоруку, представљање робе и заштиту њене садржине, а укључује и предмете који се користе као помоћна средства за паковање, умотавање, везивање, непропусно затварање, припрему за отпрему и означавање робе.

У циљу бољег разумевања појма амбалаже у Правилнику о критеријумима за одређивање шта може бити амбалажа, са примерима за примену критеријума и листи српских стандарда који се односе на основне захтеве које амбалажа мора да испуњава за стављање у промет (Сл. гласник РС, бр. 70/09) успостављени су критеријуми за одређивање шта може бити амбалажа који су дати:

- (1) производ који се сматра амбалажом уколико испуњава дефиницију појма „амбалажа“ одређену у складу са законом без обзира на друге функције које амбалажа може да врши, изузев ако је амбалажа интегрални део производа и неопходно је да садржи, потпомаже и чува производ за време животног циклуса, као и сви елементи намењени за његово коришћење, потрошњу или заједничко одлагање;
- (2) производ који је пројектован и намењен за пуњење на месту продаје и продат предмет који се може одложити, напуњен или пројектован и намењен за пуњење на месту продаје сматра се амбалажом која испуњава функцију амбалаже;
- (3) компоненте амбалаже и помоћни елементи интегрисани у амбалажу сматрају се као део амбалаже чији су саставни део. Помоћни елементи окачени на амбалажи или приложени уз њу и који врше функцију амбалаже јесу амбалажа, без обзира да ли су интегрални део овог производа, као и сви елементи који су намењени за заједничко коришћење или одлагање.

Амбалажа може бити:

1. примарна амбалажа као најмања амбалажна јединица у којој се производ продаје коначном купцу;
2. секундарна амбалажа као амбалажна јединица која садржи више производа у примарној амбалажи са наменом да на продајном месту омогући груписање одређеног броја јединица за продају, без обзира да ли се продаје крајњем кориснику или се користи за снабдевање на продајним местима. Ова амбалажа се може уклонити са производа без утицаја на његове карактеристике;
3. терцијарна (транспортна) амбалажа намењена за безбедан транспорт и руковање производа у примарној или секундарној амбалажи. Ова амбалажа не обухвата контејнере за друмски, железнички, водни или ваздушни транспорт.

Једнократна амбалажа је амбалажа која је пројектована ради коришћења само једном, док је повратна амбалажа амбалажа која се, након враћања од стране потрошача, поновно употребљава за исту намену.

Амбалажни отпад јесте свака амбалажа или амбалажни материјал који не може да се искористи у првобитне сврхе, изузев остатака насталих у процесу производње и може бити комунални и некомунални амбалажни отпад.

Комунални амбалажни отпад јесте отпад од примарне и секундарне амбалаже који настаје као отпад у домаћинствима (кућни отпад) или у индустрији, занатским делатностима, услужним или другим делатностима (комерцијални отпад), а који је сличан отпаду из домаћинства у погледу његове природе или састава и сакупља се са одређене територијалне целине, у складу са законом.

Амбалажни отпад који није комунални отпад је отпад од примарне, секундарне или терцијарне амбалаже који настаје као отпад у процесу производње, малопродаји, услужним и другим делатностима који није сакупљен кроз систем сакупљања који организује јавно комунално предузеће, односно друго правно лице или предузетник.

Предузећа која производе или управљају амбалажом и амбалажним отпадом имају обавезу да у свом раду поступају у складу са одредбама овог Закона и одговарајућим подзаконским актима, и о томе достављају годишње извештаје надлежним органима.

Систем управљања амбалажом и амбалажним отпадом у складу са Законом је представљен на слици 1.

Слика 1. Систем управљања амбалажом и амбалажним отпадом у складу са Законом

Произвођач, увозник, пакер/пунилац и испоручилац, амбалажним отпадом могу управљати на три начина:

1. Да пренесе своје обавезе на оператера система управљања амбалажним отпадом у складу са чланом 24. Закона и да достави годишњи Извештај Агенцији за заштиту животне средине.
2. Да обезбеди сопствено управљање амбалажним отпадом у складу са чланом 25. и 26. и достави годишњи Извештај Агенцији за заштиту животне средине
3. Да достави годишњи Извештај Агенцији за заштиту животне средине и плати накнаду коју ће му прописати Фонд за заштиту животне средине на основу достављеног Извештаја, у складу са Уредбом о критеријумима за обрачун накнаде за амбалажу или упакован производ и ослобађање од плаћања накнаде, обвезницима плаћања, висини накнаде, као и о начину обрачунавања и плаћања накнаде (Сл. гласник РС, бр. 8/10).

Члан 39. прописује обавезу израде и достављања годишњег извештаја произвођача, увозника, пакера/пуниоца и испоручиоца (Образац 1., страна 1. и 2.), произвођача отпада који самостално управља својим амбалажним отпадом (Образац 1., страна 1., 2. и 3.), а чланом 40 извештаја оператера (Образац 2.), без обзира на количине пуштене на тржиште. Садржај оба извештаја је дат у Правилнику о обрасцима извештаја о управљању амбалажом и амбалажним отпадом (Сл. гласник РС, бр. 21/10). Текст правилника, обрасци, примери правилно попуњених образаца, као и Упутство за попуњавање образаца су дати на сајту Агенције <http://www.sepa.gov.rs/index.php?id=18&akcija=showAll>.

3. НАЦИОНАЛНИ ЦИЉЕВИ

На основу члана 16. Закона, национални циљеви управљања амбалажом и амбалажним отпадом утврђују се Планом смањења амбалажног отпада. Уредбом о утврђивању плана смањења амбалажног отпада за период од 2010. до 2014. године (Сл. гласник РС, бр. 88/09). Утврђени национални циљеви управљања амбалажом и амбалажним отпадом, који се односе на сакупљање амбалаже и амбалажног отпада, поновно искоришћење и рециклажу амбалажног отпада дати су у табели 2.

Табела 2. Општи и специфични национални циљеви управљања амбалажом и амбалажним отпадом

		2010	2011	2012	2013	2014
ОПШТИ ЦИЉЕВИ						
Поновно искоришћење	%	5.0	10.0	16.0	23.0	30.0
Рециклажа	%	4.0	8.0	13.0	19.0	25.0
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ						
Папир и картон	%	0.0	0.0	14.0	23.0	28.0
Пластика	%	0.0	0.0	7.5	9.0	10.5
Стакло	%	0.0	0.0	7.0	10.0	15.0
Метал	%	0.0	0.0	9.5	13.5	18.5
Дрво	%	0.0	0.0	2.0	4.5	7.0

Национални циљеви који се односе на поновно искоришћење и рециклажу амбалажног отпада за период за који се план доноси, су општи циљеви и специфични циљеви за рециклажу амбалажног отпада.

Општи циљеви су:

- 1) поновно искоришћење амбалажног отпада у проценту који је дат у табеларном прегледу за сваку годину која је обухваћена овим планом;
- 2) рециклирање у проценту који је дат у табеларном прегледу за сваку годину која је обухваћена овим планом.

Специфични циљеви за рециклажу амбалажног отпада у периоду за који се доноси овај план, обухватају амбалажу од папира/картона, пластике, стакла, метала и дрвета. Рециклажа амбалажног отпада вршиће се у проценту који је дат у табеларном прегледу за сваку годину која је обухваћена овим планом и за сваку врсту амбалаже. Из табеле 2. се види да предвиђени општи циљ управљања амбалажним отпадом у 2010. години износи 5.0 %.

4. УПРАВЉАЊЕ АМБАЛАЖНИМ ОТПАДОМ

4.1. Оператери система управљања амбалажним отпадом

На основу члана 17. Закона између Владе Републике Србије и 3 привредна субјекта потписани су добровољни споразуми у циљу постизања националних циљева из Закона. Чиме су они постали оператери система управљања амбалажним отпадом (у даљем тексту: оператер), који управљају постројењем или га контролише или је овлашћено за доношење економских одлука у области управљања амбалажним отпадом и на њихово име су издате дозволе за управљање амбалажним отпадом.

У Републици Србији су током 2010. године дозволу за управљање амбалажним отпадом добила 3 оператера¹:

1. **СЕКОПАК**, Друштво за поступање са амбалажним отпадом, регистарски број дозволе 001 издата 21.05.2010.
2. **ЕКОСТАР ПАК** д.о.о., регистарски број дозволе 002 издата 25.10.2010.
3. **Делта – Пак** д.о.о, регистарски број дозволе 003, издата 02.12.2010.

У складу са чланом 24. Закона произвођач, увозник, пакер/пунилац и испоручилац може да пренесе своју обавезу управљања амбалажним отпадом, уговором који закључује са оператером који обавља делатности управљања амбалажним отпадом.

Оператер је дужан да у име својих чланица обезбеди да комунално предузеће редовно преузима комунални амбалажни отпад, редовно преузима и сакупља амбалажни отпад који није комунални отпад од крајњих корисника, обезбеди поновно искоришћење, рециклажу или одлагање у складу са овим законом.

На СЕКОПАК као оператера система управљања амбалажним отпадом обавезу је пренело укупно 171 правно лице или предузетник. На ЕКОСТАР ПАК као оператера система управљања амбалажним отпадом обавезу је пренело укупно 287 правних лица или предузетника. На Делта - Пак као оператера система управљања амбалажним отпадом обавезу је пренело укупно 34 правна лица или предузетника. Укупно 492 правна лица су пренела своје обавезе на оператере система управљања амбалажним отпадом.

4.2. Правна лица која самостално управљају амбалажним отпадом

У току 2010. године издата је само једна дозвола за самостално управљање амбалажним отпадом предузећу ВВ Минаqua а.д. из Новог Сада, регистарски број дозволе 001, издата 01.12.2010.

¹ У прилогу дати детаљни подаци о оператерима.

4.3. Правна лица и предузетници који нису укључени у систем управљања амбалажним отпадом

На основу података добијених од Агенције за привредне регистре процењује се да у нашој земљи послује између 5 500 и 6 000 предузећа (произвођача и увозника) који различите производе упаковане у амбалажу стављају на тржиште Републике Србије.

Укупно 263 обвезника треба да плати накнаду Фонду за заштиту животне средине, јер нису пренели своју обавезу на оператера за управљање амбалажним отпадом, а чији је извештај достављен Агенцији за заштиту животне средине о количинама пласиране амбалаже на тржиште Републике Србије за прошлу годину до 10. маја 2011. године. Ова средства ће Фонд за заштиту животне средине у току 2011. године прикупити и усмерити у испуњење националних циљева за 2011. годину.

Са аспекта броја правних лица или предузетника, 492 правна лица су пренела своје обавезе на оператере система управљања амбалажним отпадом, а једно је добило дозволу за самостално управљање амбалажним отпадом. Закључак је да је мање од 9% предузећа обухваћено организованим прикупљањем амбалажног отпада. Проблем који се јавља су мале количине амбалажног отпада из великог броја правних лица која нису обухваћена системима, тј. који нису пренела своју обавезу на оператера за управљање амбалажним отпадом, нити су известили Агенцију за заштиту животне средине о количинама пласиране амбалаже на тржиште Републике Србије за прошлу годину.

5. КОЛИЧИНЕ АМБАЛАЖЕ ПУШТЕНЕ НА ТРЖИШТЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Према подацима који су достављени Агенцији за заштиту животне средине до 10. маја 2011. године, укупна количина амбалаже стављене на тржиште Републике Србије износи 327 936.78 тона.

5.1. Количина амбалаже која је пуштена на тржиште Републике Србије од стране правних лица или предузетника које су своје обавезе пренеле на оператере

Количина амбалаже која је пуштена на тржиште Републике Србије од стране правних лица или предузетника које су своје обавезе пренеле на оператере је дата у табели 3.

Табела 3. Количина амбалаже пуштене на тржиште Републике Србије од стране правних лица или предузетника које су своје обавезе пренеле на оператере

Редни број	Оператер	Укупна количина амбалаже пуштене на тржиште (t)
1.	СЕКОПАК	174 159.00
2.	ЕКОСТАР ПАК	105 672.65
3.	ДЕЛТА ПАК	14 183.28
УКУПНО		294 014.93

5.2. Количина амбалаже која је пуштена на тржиште Републике Србије од стране правних лица или предузетника који самостално управљају амбалажним отпадом

Укупна количина амбалаже која је стављена на тржиште Републике Србије од стране ВВ Минарца износи 6 531.2 t. Од тога је неповратне амбалаже од пластике 3 134 t и 233.2 t папира и картона. Од повратне амбалаже стављено је на тржиште 3 164 t палета.

5.3. Количина амбалаже која је пуштена на тржиште Републике Србије од стране правних лица или предузетника који нису укључени у систем управљања амбалажним отпадом

Ако се посматра процењена количина амбалаже стављене на тржиште, правна лица која на тржиште стављају највеће количине производа у амбалажи су у великој мери обухваћена овим системима.

Овом извештају треба придодати и количине амбалаже пласиране на тржиште Републике Србије од стране 263 обвезника који нису пренели своју обавезу на оператера за управљање амбалажним отпадом, а известили су Агенцију за заштиту животне средине о овим количинама до 10. маја 2011. године. Ова количина износи 27 390.65 t.

У табели 4. су дате количине амбалаже по врстама пуштене на тржиште Републике Србије.

Табела 4. Количине амбалаже по врстама пуштене на тржиште Републике Србије

Врсте амбалаже и амбалажних материјала		Количина амбалаже по врстама		
		Предузећа укључена у системе	Предузећа која сама управљају своим отпадом	Предузећа ван система
		(t)	(t)	(t)
Пластика	ПЕТ	37 229.30	2 615.00	1 074.25
	Друге врсте пластике	45 791.31	519.00	9 995.86
	Укупно	83 118.28	3 134.00	11 070.11
Стакло	Укупно стакло	65 224.12	/	990.19
Метал	Гвожђе	3 579.36	/	3 284.51
	Алуминијум	4 753.82	/	75.22
	Укупно метали	8 333.17	/	3 359.73
Папир и картон	Ук. папир и картон	91 352.04	233.20	4 199.87
Дрво	Палете	40 338.30	3 164.00	4 937.22
	Остало (даске, плута.)	3 882.44	/	1 905.98
	Укупно дрво	44 220.72	3 164.00	6 843.85
Остало	Текстил	51.92	/	45.20
	Керамика	2.51	/	0.00
	Друге врст. амбалаже	1 712.17	/	551.70
	Укупно остало	1 766.60	/	926.90
УКУПНО		294 014.93	6 531.20	27 390.65

6. ПРЕУЗЕТЕ КОЛИЧИНЕ АМБАЛАЖНОГ ОТПАДА

Укупна количина преузетог амбалажног отпада у Републици Србији износи 84 966.95 t.

6.1. Количине амбалажног отпада преузете од стране оператера система управљања амбалажним отпадом

На основу достављених извештаја оператера прорачуната је укупна количина преузетог амбалажног отпада и дата је у табели 5.

Табела 5. Укупна количина преузетог амбалажног отпада од стране оператера

Врсте амбалажног отпада		Индексни број из Каталога отпада	Преузете количине амбалажног отпада			
			СЕКОПАК	ЕКОСТАР-ПАК	ДЕЛТА-ПАК	Укупно
Пластика	РЕТ		2 308.00	0.00	0.00	2 308.00
	Друге врсте пластике		2 489.00	502.65	0.00	2 991.65
	Укупно	15 01 02	4 797.00	502.65	0.00	5 299.65
Стакло	Укупно стакло	15 01 07	243.00	825,53	0.00	1 068.53
Метал	Гвожђе	15 01 04	0.00	0.00	0.00	0.00
	Алуминијум		25.10	0.00	0.00	25.10
	Укупно		25.10	0.00	0.00	25.10
Папир и картон	Укупно папир и картон	15 01 01	3 895.00	4 236.59	709.16	8 840.75
Дрво	Палете	15 01 03	60.00	0.00	0.00	60.00
	Остало (даске, плута...)		0.00	0.00	0.00	0.00
	Укупно		60.00	0.00	0.00	60.00
Остало	Текстил	15 01 09	0.00	0.00	0.00	0.00
	Керамика	//	0.00	0.00	0.00	0.00
	Друге врсте амбалаже	//	0.00	0.00	0.00	0.00
	Укупно	//	0.00	0.00	0.00	0.00
УКУПНО ПРЕУЗЕТО АМБАЛАЖНОГ ОТПАДА (t)			9 020.10	5 564.77	709.16	15 294.02

Укупна количина преузетог амбалажног комуналног и некомуналног отпада од стране оператера износи 15 294.02 t. У Прилогу 1. дате су количине преузетог амбалажног отпада по оператерима одвојено за комунални и некомунални отпад.

6.2. Количине амбалажног отпада преузете од стране правних лица који самостално управљају својим амбалажним отпадом

Укупна количина преузетог амбалажног комуналног и некомуналног отпада од стране ВВ Минаџа као правног лица које самостално управља својим амбалажним отпадом износи 171 t. Предузеће је преузимало само ПЕТ амбалажни отпад.

6.3. Количине амбалажног отпада преузете од стране оператера за поновно искоришћење отпада

На основу извештаја достављених Агенцији за заштиту животне средине до 10. маја 2011. године од стране оператера за поновно искоришћење отпада у 2010. години преузета је укупна количина од 69 501.93 t амбалажног отпада. Ова количина по врстама у складу са одговарајућим индексним бројевима дата је у табели 6.

Табела 6. Количине амбалажног отпада преузете у 2010. години по врстама

Индексни број и врста амбалаже	Количине отпада преузете у 2010. години (t)
15 01 01 Папирна и картонска амбалажа	62 687.54
15 01 02 Пластична амбалажа	4 487.15
15 01 03 Дрвена амбалажа	1 604.40
15 01 04 Метална амбалажа	287.84
15 01 07 Стаклена амбалажа	435.00
УКУПНО	69 501.93

7. ПОНОВНО ИСКОРИШЋЕНЕ И ДЕПОНОВАНЕ КОЛИЧИНЕ АМБАЛАЖНОГ ОТПАДА

Укупна количина амбалажног отпада у износу од 84 966.95 тона је дата на поновно коришћење. Од тога је, према извештајима оператера управљања отпадом, у 2010. години поновно искоришћено 84 087.24 тоне, што износи 98.9%. Предвиђено је да остатак буде прерађен у току 2011. године.

7.1. Количине амбалажног отпада предате на поновно искоришћење или депоновање од оператера система управљања амбалажним отпадом

Целокупна количина преузетог амбалажног отпада у количини од 15 294.02 t је, према достављеним подацима од стране оператера, предата на поновно искоришћење. Количине амбалажног отпада по врстама, као и начин поновног искоришћења су дате у Прилогу 2.

Пластични амбалажног отпада у количини од 5 299.65 t, амбалажни отпад од папира и картона у количини од 8 840.75 t, као и амбалажни отпад од дрвета у количини од 60 t су дати на поновног искоришћења операцијом R3 (Рециклирање/прерада органских материја који се не користе као растварачи). Амбалажни отпад од стакла у количини од 1 068.53 t је прерађен операцијом R5 (Рециклирање/прерада других неорганских материја). Метални амбалажни отпад у количини од 25.0 t је прерађен операцијом R4 (Рециклирање/прерада метала и једињења метала).

7.2. Количине амбалажног отпада предате на поновно искоришћење или депоновање од правних лица која самостално управљају амбалажним отпадом

Укупна количина преузетог амбалажног отпада од стране ВВ Минаqua као правног лица које самостално управља својим амбалажним отпадом у количини од 171 t дата је на поновно искоришћење у складу са операцијом R3.

7.3. Количине амбалажног отпада предате на поновно искоришћење или депоновање оператерима за поновно искоришћење отпада

Према подацима који су достављени Агенцији за заштиту животне средине до 10. маја 2011. године од стране оператера за поновно искоришћење отпада у 2010. години третирана је укупна количина од 69 501.93 t амбалажног отпада. Ова количина по врстама у складу са одговарајућим индексним бројевима дата је у табели 7.

Табела 7. Количине амбалажног отпада поновно искоришћене у 2010. години по врстама

Индексни број и врста амбалаже	Количине отпада преузете у 2010. години (t)
15 01 01 Папирна и картонска амбалажа	63 059.74
15 01 02 Пластична амбалажа	4 030.14
15 01 03 Дрвена амбалажа	748.70
15 01 04 Метална амбалажа	278.00
15 01 07 Стаклена амбалажа	505.64
УКУПНО	68 622.22

8. ОСТВАРЕЊЕ НАЦИОНАЛНИХ ЦИЉЕВА

У поглављу 5. приказана је укупна количина амбалаже стављене на тржиште Републике Србије, а у поглављу 7. количина поновно искоришћеног амбалажног отпада.

Испуњеност националних циљева по оператерима је дата у табели 8.

Табела 10. Испуњеност националних циљева по оператерима

Редни број	Оператер	
1.	СЕКОПАК	5.18
2.	ЕКОСТАР ПАК	5.27
3.	ДЕЛТА ПАК	5.00
ПРОСЕЧНА ВРЕДНОСТ		5.15

На основу табеле 10. може се закључити да су оператери система управљања амбалажним отпадом испунили у име својих чланица опште националне циљеве. Оператери система су своје пословање прилагодили националном циљу од 5% и приказали количине приближне овом проценту. Све количине које су оператери приказали изискивале су подстицајна средства за сакупљаче амбалажног отпада. Оператери су буџете, односно висину чланарине, прилагодили количинама од 5% и само те количине су и приказане.

ВВ Минаqua, као правно лице које самостално управља својим амбалажним отпадом, није испунила у своје име циљ од 5 %, већ само 2.61 %. Ово се могло и очекивати, јер је приказана количина 6 531.2 t амбалаже пласиране на тржиште у току целе 2010. године, а дозвола за управљање је издата 1. децембра 2010. године.

Врло су значајне количине амбалажног отпада које су сакупљене и рециклиране ван система оператера, што се види и кроз извештаје о сакупљеним и рециклираним количинама које достављају оператери управљања отпадом и која у складу са приспелим подацима износи 68 622.22 t амбалажног отпада. Већ ове године систем сакупљања и рециклаже ће се финансирати и из средстава Фонда за заштиту животне средине од накнада које ће платити обвезници накнаде који нису пренели своју обавезу на оператера система управљања амбалажним отпадом, тако да се очекују још бољи резултати у наредној години.

На основу свих података приказаних у Извештају извршена је рекапитулација свих података у циљу утврђивања испуњености националног циља за управљање амбалажним отпадом у 2010. години.

Укупна количина амбалаже стављене на тржиште Републике Србије приказана у извештају износи 327 936.78 t. Оквирна процена количине амбалаже која је пуштена на тржиште у току 2010. године, а обвезници о томе нису послали извештај Агенцији је око 100 000.00 t. Количина преузетог амбалажног отпада износи 84 966.95 t, док количина поновно искоришћеног амбалажног отпада износи 84 087.24 тона.

Из свега овога се може закључити да је Национални циљ за Републику Србију за 2010. годину испуњен у укупном износу од 19.6 %.

9. БУДУЋЕ АКТИВНОСТИ

На основу искустава стечених у току прве године имплементације система управљања амбалажом и амбалажним отпадом у циљу достизања националних циљева у 2011. години, потребно је иницирати или побољшати низ активности:

1. **Подизање нивоа свести становништва и капацитета правних лица.** На основу података Агенције за заштиту животне средине о управљању отпадом може се закључити да је свест и знање о овој проблематици, у неким локалним самоуправама и предузећима, још увек на прилично ниском нивоу. На то указују:
 - a. Мали број достављених извештаја о количинама амбалаже стављене на тржиште Републике Србије, што указује на необавештеност правних лица или предузетника о њиховим обавезама.
 - b. Лоши подаци о процењеним количинама прикупљеног комуналног отпада у појединим ЈКП, тако да се ове количине по становнику на дан у 2010. години крећу од 0.005 до 8 kg (европски просек се креће од 0.9 до 1.5 kg).
 - c. Прихватљиве податке о саставу прикупљеног комуналног отпада доставља мање од 10% локалних самоуправа.
 - d. Мали број достављених података о одвојеном прикупљању амбалажног отпада од стране ЈКП.
 - e. Некоришћење већ постављених контејнера за прикупљање одвојених фракција комуналног отпада. На слици 2. је приказан контејнер за прикупљање одвојених фракција. Са слике се може јасно уочити да се у свим деловима контејнера и поред јасних натписа, налазе све врсте отпада, што јасно указује на ниску ефикасност прикупљања одвојених фракција,

Слика 2.

- f. Велики број дивљих депонија на територији Републике Србије на којима се појављује амбалажни отпад.
2. **Интензивније укључивање јавно комуналних предузећа у локалним самоуправама у имплементацију система управљања амбалажом и амбалажним отпадом.** Из табеле 7. се јасно може уочити да оператери система за управљање амбалажним отпадом слабо или никако не користе постојеће капацитете јавно комуналних предузећа у локалним самоуправама за прикупљање амбалажног отпада. То се може објаснити на два начина:
 - a. Незаинтересованост ЈК предузећа за учешће у имплементацији система управљања амбалажом и амбалажним отпадом у Републици Србији.

- b. Прикупљање амбалажног отпада, као некомуналног отпада, је много једноставније и финансијски исплатљивије када је у питању испуњавање општинских националних циљева. Ово свакако неће бити случај када у 2012. години почне примена испуњавања специфичних националних циљева.
3. **Интензивнији инспекцијски надзор** над имплементацијом Закона о амбалажи и амбалажном отпаду у смислу повећања броја правних лица која испуњавају своје обавезе.

10. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

Управљање амбалажом и амбалажним отпадом је регулисано Законом о амбалажи и амбалажном отпаду (Сл. гласник РС, бр. 36/09). Амбалажни отпад обухвата низ врста отпада који су Каталогу отпада дати у поглављу 15 01. У складу са овим Законом и у циљу што ефикаснијег управљања овом врстом отпада, у току 2010. године усвојен је низ подзаконских аката. Поред тога, усвојен је и Правилник о обрасцима извештаја о управљању амбалажом и амбалажним отпадом (Сл. гласник РС, бр. 21/10) у коме су дате обавезе извештавања о количинама амбалаже стављене на тржиште Републике Србије и управљању амбалажним отпадом.

На основу података добијених од Агенције за привредне регистре процењује се да у нашој земљи послује између 5 500 и 6 000 предузећа (произвођача и увозника) који различите производе упаковане у амбалажу стављају на тржиште Републике Србије.

Током 2010. године дозволу за управљање амбалажним отпадом добила су 3 оператора СЕКОПАК, ЕКОСТАР ПАК и Делта – Пак. Ова три оператора обухватају управљање амбалажом и амбалажним отпадом од 492 правна лица која стављају производе у амбалажи на тржиште наше земље. Једна дозвола за самостално управљање сопственим амбалажним отпадом је издата предузећу ВВ Минаџа из Новог Сада. Поред тога, до 10. маја 2010. године Агенцији су достављена 263 извештаја од стране правних лица или предузетника који нису пренели своју обавезу на оператора за управљање амбалажним отпадом и којима ће бити наплаћена накнада за управљање отпадом.

Према подацима достављеним до 10. маја 2010. године, укупна количина амбалаже стављене на тржиште Републике Србије износи 327 936.78 t. Оквирна процена количине амбалаже која је пуштена на тржиште у току 2010. године, а обвезници о томе нису доставили извештај Агенцији, је око 100 000.00 t. Количина преузетог амбалажног отпада износи 84 966.95 t, док количина поновно искоришћеног амбалажног отпада износи 84 087.24 тона. На основу наведених података се може закључити да је Национални циљ за Републику Србију за 2010. годину испуњен у вредности од 19.6%.

Већ ове године систем сакупљања и рециклаже ће се финансирати и из средстава Фонда за заштиту животне средине од накнада које ће платити обвезници накнаде који нису пренели обавезу на оператора система управљања амбалажним отпадом, што ће у значаној мери имати утицај на још боље резултате управљања амбалажом и амбалажним отпадом у 2011. години.

У циљу достизања националних циљева и у 2011. години, предложен је и низ активности које је потребно иницирати или побољшати од којих су најважније подизање нивоа свести становништва и капацитета правних лица, интензивније укључивање јавно комуналних предузећа у локалним самоуправама у имплементацију система управљања амбалажом и амбалажним отпадом, појачан инспекцијски надзор предузећа.

ПРИЛОГ 1.

Количине преузетог амбалажног отпада од стране оператера

Врсте амбалажног отпада		Индексни број из Каталога отпада	ПРЕУЗЕТЕ КОЛИЧИНЕ АМБАЛАЖНОГ ОТПАДА							
			Комунални				Некомунални			
			СЕКОПАК	ЕКОСТАР-ПАК	ДЕЛТА-ПАК	Укупно	СЕКОПАК	ЕКОСТАР-ПАК	ДЕЛТА-ПАК	Укупно
			(t)	(t)	(t)	(t)	(t)	(t)	(t)	(t)
Пластика	РЕТ	15 01 02	1612.00	0.00	0.00	1612.00	696.00	0.00	0.00	696.00
	Друге врсте пластике		554.00	42.43	0.00	596.43	1935.00	460.22	0.00	2395.22
	Укупно		2166.00	42.43	0.00	2208.43	2631.00	460.22	0.00	3091.22
Стакло	Укупно стакло	15 01 07	43.00	0.00	0.00	43.00	200.00	825.53	0.00	1025.53
Метал	Гвожђе	15 01 04	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	Алуминијум		20.00	0.00	0.00	20.00	5.10	0.00	0.00	5.10
	Укупно		20.00	0.00	0.00	20.00	5.10	0.00	0.00	5.10
Папир и картон	Укупно папир и картон	15 01 01	1067.00	0.00	0.00	1067.00	2828.00	4236.59	709.16	7773.74
Дрво	Палете	15 01 03	0.00	0.00	0.00	0.00	60.00	0.00	0.00	60.00
	Остало (даске, плута..)		0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	Укупно		0.00	0.00	0.00	0.00	60.00	0.00	0.00	60.00
Остало	Текстил	15 01 09	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	Керамика	//	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	Друге врсте амбалаже	//	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	Укупно	//	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

ПРИЛОГ 2.

Количине поновно искоришћеног амбалажног отпада од оператора по врстама

Врсте амбалажног отпада		Индексни број из Каталога отпада	Поновно искоришћени амбалажни отпад							
			СЕКОПАК		ЕКОСТАР-ПАК		ДЕЛТА-ПАК		УКУПНО	
			Унети ознаку	Количина (t)	Унети ознаку	Количина (t)	Унети ознаку	Количина (t)	Унети ознаку	Количина (t)
Пластика	РЕТ	15 01 02								
	Друге врсте пластике									
	Укупно		R3	4797.00	R3	502.65			/	5299.65
Стакло	Укупно стакло	15 01 07	R5	243.00	R5	825.53			/	1068.53
Метал	Гвожђе	15 01 04								
	Алуминијум									
	Укупно		R4	25.00					/	25.00
Папир и картон	Укупно папир и картон	15 01 01	R3	3895.00	R3	4236.59	R3	709.16	/	8840.75
Дрво	Палете									
	Остало (даске, плута...)									
	Укупно	15 01 03	R3	60.00					/	60.00
Остало	Текстил	15 01 09								
	Керамика	//								
	Друге врсте амбалаже	//								
	Укупно	//								